

Het **Spraakwater**

LIDENBLAD VAN WATERSPORTVERENIGING DURGERDAM DECEMBER 2018

Extra Editie

**De Caraïben
om de hoek**

**Nieuwjaars
borrel
zaterdag
5 januari**

RD 15

**Een bewogen
levensloop**

In dit nummer

In dit extra nummer van het Spraakwater aandacht voor de **RD 15**, een bijzondere schouw met een enerverende en soms spannende maar ook ontroerende geschiedenis.

Het **vaarverhaal** is van Maarten Muntinga, die hiermee opnieuw zijn kwaliteit als schrijver van reisverhalen bewijst.

FOTO: HENK BEERS

Op de achterpagina een fotoverslag door Henk Beers van de **Valkenwedstrijd** die een belangrijk onderdeel vormde van het geslaagde en gezellige **Sluitingsfeest** afgelopen september. Voor wie het evenement deze keer gemist heeft!

De agenda 2019

5 januari	Nieuwjaarsborrel
29 maart	Ledenvergadering
8/9 juni	Openingstocht
28 september	Sluitingsfeest/BBQ

Waarde clubgenoten!

De dagen zijn kort, de avonden donker. Steeds meer boten aan de dijk verdwijnen onder dekzeilen van wisselende kwaliteit. Soms zijn het mooi strak gespannen zware PVC-zeilen of op maat gemaakte winterkleden. Vaker zijn het bij de Gamma gekochte zeiltjes die bij de eerste flinke windvlaag hun eigen weg gaan. Zelfs de Lichtstraal heeft de veilige beschutting van de havensloot opgezocht en bereidt zich voor op een strenge winter.

Nu er niet meer gevaren wordt begint het vergaderseizoen goed op stoom te komen. Het bestuur is druk met het afronden van 2018 en kijkt natuurlijk vooruit naar 2019. Jaarcijfers, begrotingen, wanbetalers, opzeggingen, wachtlijsten, plannen van onderhoud en evenementen, overleggen met de collega-verenigingen in de haven, dijkverzwaring, kansen en knelpunten.

De evenementen van onze vereniging zijn het komende jaar een belangrijk speerpunt van het bestuur. Want het verschil tussen een commerciële jachthaven en een watersportvereniging bent u, de leden van onze vereniging! Graag zien wij u daarom op 5 januari op het eerste evenement van 2019: de nieuwjaarsborrel. Ook de data van veel andere evenementen zijn al bekend en kunt u terugvinden op onze website.

Mocht u onverhoopt verhinderd zijn op 5 januari, dan wens ik u namens het gehele bestuur van watersportvereniging Durgerdam een mooi en gezond watersportseizoen.

Uw voorzitter, Roeland Stekelenburg

Vijf generaties Bogaard en de RD 15

Een bewogen
levensloop

FOTO: TON WEGMAN

De zeeschouw RD 15 is een van de oudste vaartuigen binnen onze vereniging. Dries Bogaard, kleinzoon van de eerste eigenaar, heeft de bewogen geschiedenis van dit oorspronkelijke vissersvaartuig op papier gezet. Die tekst vormt het uitgangspunt voor dit bijzondere scheepsportret.

Door Ton Wegman

Het jaar is 1923. Drie mannen varen met de botter RD 4 over de Zuiderzee. Het zijn de vissers Andries Bogaard, met zijn zoon Jelle en zijn broer Kees, eigenaar van de botter. Ze vissen niet dit keer, de netten blijven droog. Onderweg bespreken ze de koers, het weer en de zeilvoering van de botter, maar het belangrijkste onderwerp is de nieuwe schouw die voor Andries die in aanbouw is bij de Scheepswerf Gebroeders De Boer in Lemmer. Het werd tijd om het oude aakje van Dries te vervangen voor iets beters. De werf heeft per brief laten weten dat de spanten van de schouw overeind staan. Nu heeft het scheepje zoveel vorm dat ze het kunnen bekijken in Lemmer. Bij De Boer wordt hard gewerkt, ze hebben een uitstekende reputatie. Hendrik, Harm, en Dirk de Boer bouwen de snelste visaken van de Zuiderzee. Hendrik is de tekenaar en zijn schepen worden door de Lemster vissers hoog gewaardeerd, maar ook uit de

andere dorpen en steden rond de Zuiderzee komen de opdrachten binnen en zelfs Zeeuwen weten de weg naar Lemmer te vinden voor hun mosselaken. En niet alleen vissersschepen lopen er in Lemmer van de helling, maar ook jachtaken voor de watersport - ook wel roefaken, of Lemmeraken genoemd - naast tjalken, klippers, kempenaars en schoeners. Eigenlijk is de schouw een uitzondering, want opdrachten voor dergelijke kleine schepen worden nog maar weinig door de Gebroeders de Boer aangenomen. Al in 1899 zijn ze begonnen om in ijzer te

te passen door drie spanten extra toe te voegen. Dat voorstel accepteren de vissers en opgelucht varen ze naar huis. Niet veel later reizen ze met de trein en de veerboot via Enkhuizen naar Lemmer om de boot op te halen. Voor de schouw, inclusief rondhouten, zeilen en zwaarden betaalt Andries 1950 gulden. Hij vist er met zoon Jelle als knecht vooral mee langs de Westwal van de Zuiderzee, tot Wieringen aan toe en vangt vooral haring en ansjovis. De eerste jaren volledig onder zeil, maar al in 1928 laat hij er een T-Ford motor in plaatsen. De jonge Jelle moest

Inmiddels vaart Dries vaak met zijn kleinzoon Twirre, die ook besmet is met de zeilkoorts

bouwen later in staal en het klinkwerk is puik. De Bogaards zijn onder de indruk van het vakmanschap van De Boer en ze bewonderen de lijnen van de andere schepen die in aanbouw zijn. Achterin de bouwloods staat de nieuwe schouw. Met strooklaten zijn de spanten verbonden, zodat de contouren goed zichtbaar worden. Ze stappen tussen de spanten door en maken zich een voorstelling van het scheepje. Het is klein, te klein. De kuip achter de mast, waar ook de bun nog komt, lijkt hun veel te kort om hun netten te bergen en ze spreken hun teleurstelling uit. Hendrik de Boer begrijpt snel waar de schoen wringt en stelt voor om het bestek aan

al snel als knechtje komen helpen aan boord en maakte de lagere school niet eens af. Ondanks de afsluiting van de Zuiderzee wordt er door gevestigd, paling en aal worden nu belangrijk. In de oorlog vissen vader en zoon door, maar vlak voor de bevrijding horen ze dat de Duitsers vissersschepen aan de Westwal in beslag nemen omdat ze bang zijn dat de geallieerden er gebruik van zullen maken om over te steken. De Bogaards besluiten om de schouw te verstoppen tussen het riet in de Polder IJdoorn, de jonge Dries, hij is dan 14 jaar, is er bij. Ze zijn via de Oostersloot de polder binnengevaren als ze beschoten worden door een Duitse patrouille die

de soldaten er geen misverstand over bestaan wat hun bedoelingen zijn, de kogels uit de Bogaards om de oren. Het water achter de polder is voor de sleper echter te ondiep. Er zit niets anders op dan zich over te geven en naar de Bona Spes toe te varen. Die neemt de RD 15 op sleeptouw naar de Sixhaven aan het IJ. De Duitsers hebben haast, de sleepboot vaart volle kracht en trekt daarbij de voorbolders van de schouw. Toch bereiken ze de haven en met knikkende knieën staan ze niet veel later op de steiger, maar ze mogen naar huis. Een paar weken daarna is de bevrijding een feit en kunnen ze de RD 15 weer ophalen.

In 1946 komt er een stevige 13 pk Kromhout motor in de schouw, waardoor ze nog minder van de wind afhankelijk zijn dan met de vrij zwakke T-Ford. De Bogaards vissen vanuit Schellingwoude door tot in de jaren 60 tot Jelle Bogaard het welletjes vindt.

Dan wordt Dries de eigenaar. Hij is de derde generatie Bogaard die de helmstok in handen neemt.

In 1990 wordt de schouw op de kant gezet en komt er een kajuit op naar eigen ontwerp. Dries begint met het wegsnijden met een autogeen snijbrander van alles wat eraf moet. Tijdens deze klus breekt er brand uit, de oorzaak is een laag koolteer van meer dan twee duim dik in de bun, die door vonken van de snijbrander in de k gaat. Gelukkig kan de brand snel geblust worden en valt de schade mee. De transformatie van vissermanschouw naar jacht neemt vier jaar in beslag, er wordt alleen op zaterdag door Dries met hulp van zijn zoon Jelle aan de RD 15 gewerkt. Ze plaatsen ook een nieuwe motor, deze keer komt er een vier cilinder Ford in. Ook de mast, de giek, de zwaarden en het roer worden vernieuwd.

Dries is erg tevreden over de vaareigenschappen van zijn schouw. Het blijkt een snel schip te zijn, ook in wedstrijden. Hij schrijft die snelheid toe aan de

FOTO'S: FAMILIE BOGAARD

Boven: De transformatie van vissermanschouw naar jacht nam vier jaar in beslag, maar vrijwel alles deden Dries en zijn zoon Jelle zelf

Onder: De RD 15 in de visserij met fuiken in het want. Na de oorlog werd de palingvisserij de voornaamste bron van inkomsten

verlenging van de oorspronkelijke romp tijdens de bouw en natuurlijk het vakmanschap van de Gebroeders De Boer in Lemmer. Als voorbeeld noemt hij drie opeenvolgende jaren waarin werd deelgenomen aan de IJdoorn-race die door onze club werd georganiseerd., compleet met ankerstart op het Buiten IJ voor de haven. Elke klasse had zijn eigen starttijd en in een groot veld met andere schouwen werd de RD 15 het eerste jaar vierde, het tweede jaar eerste en het derde jaar tweede. Vader Jelle stuurde de boot en stond telkens met een krul in zijn neus van tros bij de prijsuitreikingen.

De RD 15 is een echt familieschip dat in de grote kuip veel plaats biedt. Inmiddels vaart Dries vaak met zijn kleinzoon Twirre, die ook besmet is met de zeilkoorts. Wellicht word hij de volgende generatie Bogaard die de RD 15 in de vaart houdt.

De Marker Wadden

De Caraïben om de hoek

FOTO'S: MUNTINGA

Zijn de Marker Wadden, onze San Blas eilanden? Op een vroege morgen in 1977 vertrokken we uit Curaçao, vanuit het Spaanse Water, waar we een paar weken gastvrij ontvangen waren door de jachtclub van ex-KLMers. Onze Deb 33 Grote Cirkel was al 2 jaar ons drijvend huis. We vertrokken in 1975 uit Amsterdam en zeilden met onze dochter van een jaar de Stille Oceaan tegemoet. Hoewel we de hele reis goede kaarten hadden gehad ontbrak de kaart van de San Blas eilanden, waar we graag heen wilden, zonder eerst in te klaren in (Colon) Panama. Zo zeilden we met sextant en een kaart op A4 formaat, een ouderwetse, maar echte fotokopie van een zeekaart de onbekende riffen tegemoet. Het ging goed. We zeilden overdag door de doorgang van het rif. We hadden er een fantastische tijd. De Indiaanse bevolking was heel gastvrij en wilde natuurlijk graag 'mola's' aan ons verkopen.

Dat zelfde gevoel had ik ook toen we op 15 september met mijn Pionier *Kaukura* zetten naar de Marker Wadden. Ze stonden niet op onze kaart. Op internet troffen we een vage aanduiding: '5 mijl NW van Lelystad'. Aan boord waren mijn drie dochters van 37, 30 en 28 jaar, onbezorgd als altijd. Paps had immers die niet bebakende doorgang in een rif van San Blas ook gevonden, dus wat was nou het probleem.

Na een geruime tijd verscheen er een zandstreep aan de horizon en al spoedig voeren we op vertrouwde wijze tussen de degelijke Hollandse havenhoofden van de kleine jachthaven. Onze eerste indruk: wat een enorme eilanden. Niet zo'n vogeleilandje als hier bij Durgerdam, maar ruim 10.000 hectare, dat is 100 vierkante kilometer als ik mij niet vergis in de nullen.

Om het toch een beetje om zijn beloop te laten

hadden we niet gereserveerd via de *Blue Water app*. Gelukkig was er nog gewoon plek. Belachelijk om zo'n zogenaamd natuurgebied direct de digitale wereld in te trekken. De havenmeester bleek een vriendelijk echtpaar uit Lelystad. Waarom kan je die niet gewoon bellen? Ze kunnen trouwens Natuurmonumenten beter Cultuurmonumenten noemen. Wat nou natuur als je zo'n 300.000 ton zand opspuist, paden aanlegt, beplantingen doet en bordjes met wat wel en wat vooral niet mag neer zet.

Toch vonden we het prachtig. Misschien vooral omdat het nog niet af was. Je voelde je een beetje pionier op het nieuwe land, zoals in 1956 toen

Flevoland droog viel. Er was geen walstroom, geen geen verlichting, geen douche, geen internet, maar ook geen café met latte machiato en warme croissants, zoals in de stations-

restaurantie van Enkhuizen.

We maakten een lange wandeling, maar we zagen niet heel veel vogels. Dat krijg je als het nog niet op de kaart staat. Er zijn mooie stranden, een soort duinen bij de haven (heerlijk voor kinderen) en vooral veel drijfzand (met bordjes erbij).

Een aanrader. Er zijn zo'n 40 ligplaatsen voor pas-santen. Het liggeld is inclusief toegangsgeld tot het eiland. We betaalden bijna 25 euro voor 4 personen en de boot. Ik kreeg korting als lid van Natuurmonumenten. Je mag er niet mountainbiken, honden moeten aan de lijn. Je mag wel gewoon genieten van de rust en de ruimte. En waar vind je dat nog in onze klotsbak, het Markermeer.

Maarten Muntinga

Na een geruime tijd verscheen er een zand- streep aan de horizon

Het Sluitingsfeest

De supporters

De wedstrijd

Het afzien

Binnen was het warm

Foto's:
Henk Beers

De hulpploeg

De uitslag

WSV Durgerdam
Valkenrace uitslag 2018

	min / sec /
1- Pim & Willem de Brauw	5:52:95
2- Joachim & Abel	5:58:55
3- Hans & EVA	6:22:23
4- Hans & Frank	6:23:11